

ROMAN

*De
verboden foto*

BEVERLY
LEWIS

Beverly Lewis

De verboden foto

Roman

Vertaald door Lia van Aken

de groot goudriaan

*Voor
Carole Billingsley,
wier gebeden en liefde
een tweevoudige zegen zijn.*

Nederlandse vertaling © Uitgeverij De Groot Goudriaan – Utrecht, 2016
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht
www.kok.nl
www.puurvandaag.nl

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *The Photograph* bij Bethany House, een onderdeel van Baker Publishing Group, Grand Rapids, Michigan, USA.
© Beverly M. Lewis, Inc., 2015

Vertaling Lia van Aken
Omslagillustratie Bethany House
Omslagontwerp Haka Prins
Opmaak binnenwerk Stampwerk, Nijkerk
ISBN 978 90 8865 356 8
ISBN e-book 978 90 8865 357 5
NUR 302

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veele-
voudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch,
door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder vooraf-
gaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored
in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electro-
nic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior
written permission of the publisher.

Proloog

Eden Valley, 1980

Eerlijk gezegd is mij geleerd nooit medelijden met mezelf te hebben. ‘*Aan zelfmedelijden heb je niets,*’ zei mama vaak, en ze verwachtte van mij en mijn broers en zussen dat, wat ons ook zou overkomen, we dankbaar en vrolijk waren. Ik moet bekennen dat ik haar en pa vreselijk mis, nu we zonder hen voortleven. Maar ik heb amper tijd om bij het verleden stil te staan. Mijn jongste zusje Lily baart me genoeg zorgen sinds onze verweduwde moeder de afgelopen winter is bezweken aan longontsteking.

Ik herinner me zo’n vrieskoude dag in januari, toen ik mama’s slaapkamer binnenstapte en haar met de achttienjarige Lily voor het zonverlichte raam zag staan. Onze moeder was van top tot teen in het wit gehuld en was er op de een of andere manier in geslaagd van haar ziekbed te komen om haar mooie organdie *Kapp* op te zetten, haar geklitte haar helemaal *strubblich* eronder. Ze praatte zacht tegen Lily, haar losse badjas hing om haar tere schouders.

‘*Kijk eens naar die dierensporen in de verse sneeuw.*’ Mama wees

door het raam naar buiten en draaide zich om naar Lily, nog steeds zonder mij op te merken. *‘Mijn lieve kind, pas goed op wat voor sporen je maakt, en waar ze degenen die jou volgen heen leiden.’*

Het was niet nieuw, dit soort taal van onze moeder. Maar nu trilde Lily’s onderlip en ze keek met droevige ogen door de ruit zonder een woord te zeggen.

Hoe had zij of wie van ons ook kunnen weten dat onze lieve moeder slechts drie weken later deze oude wereld zou verlaten. Lily bleef achter en ik zou voor haar zorgen, en ijverig mijn best doen om haar op de smalle en rechte weg te houden.

Onze oudere zus Frona piekerde, net als ik, over Lily. Ze maakte zich vooral zorgen over wat er van ons drieën moest worden; nog steeds ongetrouwd en wonend op de boerderij waar we waren opgegroeid, hier in Eden Valley in Lancaster County. Voor zolang het duurde, want onze broer Menno had het huis geërfd van onze ouders.

‘Vanavond weten we meer,’ informeerde Frona me op deze meiochtend, na het ontbijt. ‘Ik hoop maar dat het ons bevalt wat we gaan horen.’

Menno was de jongste van onze vier oudere getrouwde broers. Sinds pa’s overlijden had hij op het land gewerkt, en eerst mama en daarna ons geholpen de boel draaiende te houden. Hij was vaak rondom de boerderij te vinden, maar zette niet vaak een voet over de drempel, behalve af en toe voor de middagmaaltijd. Nu had hij echter tegen Frona gezegd dat hij na het avondeten graag langs wilde komen om te praten. Toen ik haar zwaarmoedige gezicht zag, voelde ik dat ze even de

verzekering nodig had dat het allemaal goed zou komen. ‘Het is heel *gut* van Menno om even bij ons te komen kijken, hoor,’ antwoordde ik.

‘Ik weet niet wat er aan de hand is,’ zei Frona met een nieuwe frons. ‘Maar ik heb zo mijn vermoedens.’

‘Tja, we zullen het gauw genoeg weten.’ Ik ging aan de slag om mijn verrukkelijke pindakaasballen te maken, die Menno zo lekker vond, omdat ik hem er alvast een paar wilde aanbieden als hij kwam.

In de twintig jaar dat ik leef, heb ik geleerd dat een mens werkelijk geen idee heeft hoe het leven zich zal ontwikkelen. Het begint vaak allemaal behoorlijk goed, maar dan slaat het om. Hoe gezond pa en mama ook waren, ze verlieten ons in de kracht van hun leven. *Jah*, ik wist uit de eerste hand dat je iets moest hebben om je aan vast te klampen als er moeilijke tijden kwamen. In het geval van mijn ouders was dat hun vertrouwen in onze hemelse Vader. Voor mij gold hetzelfde.

Helaas gold dat niet voor de knappe Lily. Mama was altijd haar rots geweest in moeilijke tijden en zonder haar leek Lily verloren. We waren allemaal op onze eigen manier verloren, alleen niet half zo openlijk, zo radeloos.

’s Avonds, als Lily haar slanke lichaam naast me oprolde en we tegen elkaar aan kropen, lepeltje-lepeltje, om warm te blijven in het bed dat we sinds onze kindertijd deelden, hoorde ik haar in zichzelf praten en zachtjes huilen. Misschien waren het gebeden die ze uitsprak, maar ze leken totaal niet op de gebeden die mama ons had geleerd. Soms kon Lily echt de meest gevoelloze dingen zeggen en ik deed dan maar mijn best om het me niet aan te trekken.

‘*Alle pret in het leven gaat aan me voorbij,*’ had Lily kort nadat mama was gestorven gezegd. ‘*Van de vroege ochtend tot de late*

avond moet ik hard werken, en waarvoor? Om morgen weer opnieuw te beginnen.'

'Maar werk kan ook leuk zijn,' opperde ik.

'Voor jou en Frona misschien.'

Ik liet het over mijn kant gaan en dacht aan wat een van mama's beste vriendinnen, Naomi Mast, een keer had gezegd: *'Het is beter om niet te lang na te denken over wat mensen zeggen als ze verdriet hebben.'*

'Tijd om je dierbare klanten te gaan begroeten, Eva,' zei Frona die ochtend, en ze probeerde me door de zijdeur naar mijn snoepwinkel te jagen. Die was aangebouwd aan één kant van het huis – allemaal dankzij pa. Maar mama was het ermee eens geweest, toen ik nog maar twaalf was en al het verrukkelijkste snoepgoed creëerde waar een mens maar aan kan denken.

'Je hebt je roeping gevonden, Eva,' had mijn vader een keer stralend gezegd. *'En wij zijn de gelukkige – en hongerige – ontvangers!'*

Zelfs als meisje vergat ik vaak de tijd als ik nieuwe recepten aan het maken was en mezelf altijd probeerde te overtreffen met onweerstaanbare lekkernijen die je deden watertanden. Sommige mensen zeiden dat mijn snoepjes net een fascinerende boekenserie waren; je kon niet wachten om de volgende in je vingers te krijgen. En heel snel kwamen er meer bestellingen voor huisgemaakte toffee en lollies dan waar ik ruimte voor had in onze keuken, hoe groot die ook was. Dus was mijn vader begonnen aan de bouw van een zonnige en aantrekkelijke snoepwinkel, met een kleine werkkeuken eraan vast. De allereerste keer dat ik naar binnen stapte en rondkeek, voelde ik me in de zevende hemel.

‘Voor mij, pa?’ had ik gezegd.

Mijn vader gaf me een kus op mijn voorhoofd. ‘*Allemaal voor jou, kleine Eva.*’

Ik lachte naar hem, een van duizenden gelukkige herinneringen.

‘Je bent weer aan het dagdromen.’ Frona keek me aan en wuifde met haar hand voor mijn gezicht. ‘Je hebt klanten!’

‘Zodra ik mijn handen heb gewassen,’ zei ik tegen haar.

‘En breng de roddels mee terug dan, hoor je?’

‘Waarom kom je niet zelf om ze te horen?’ Ik draaide me om, om naar de gootsteen te lopen. ‘En als je toch bezig bent, kun je me komen helpen.’

Frona sloeg met haar lange, witte theedoek in de lucht. ‘Ik heb hier meer dan genoeg te doen, geloof me. Trouwens, ik zag die jongen van Dienner in de rij staan.’

‘Ik kan me niet indenken waarom.’

Frona schonk me een veelbetekenende grijns.

Ik zeepte mijn handen goed in, spoelde ze af en droogde ze. Zij hoefde niet te weten wat er al dan niet in mijn hart omging voor de twintigjarige Alfred Dienner. Hij was per slot van rekening de eerste jongen die me vier jaar geleden mee uit rijden had gevraagd, toen ik nog maar zestien was. Alfred was heel aardig en ook niet lelijk, maar hij was van plan om boer te worden en ik kon de gedachte niet verdragen om met een boer getrouwd te zijn.

Vastzitten in de stampvolle keuken van een boer...

‘Vlug maar,’ zei Frona, en haar ogen werden zachter. ‘We hebben elke cent nodig om nieuw tuingereedschap te kopen.’ Mijn zus is behalve praktisch ook een grote tobber.

Ik dacht aan de keren dat Menno en onze andere broers

– Emmanuel, Stephen en Rufus – Frona hadden aangespoord om minder te piekeren en meer op *Gott* te vertrouwen. ‘Als-jeblijft, zeg, het komt heus wel goed,’ zei ik tegen Frona. ‘Dat beloof ik.’

‘Dat beloof jij?’ Frona liep naar de achterdeur en keek door het raam naar buiten, de theedoek hing slap over haar arm. De zon scheen op haar gladde, ronde wang. Ze keek geërgerd als altijd, ondanks haar mooie, groene pelerinejurk met bijpassend schort, waarvan de zomen bijna haar enkels raakten.

‘Het is ons altijd nog gelukt om op tijd onze rekeningen te betalen.’

Frona knipperde naar me met haar grijsblauwe ogen achter dikke brillenglazen. Ze had het op zich genomen om mama’s oude bril af te dragen en zei dat ze er alles mee kon zien wat ze gemist had. ‘*Puh!* Ik heb nooit begrepen waarom je zo *hallich bent*,’ snoof Frona verontwaardigd, alsof vrolijk zijn iets was om je voor te schamen. Ze leunde met haar mollige lijf tegen de vensterbank en keek boos.

‘Mama hield zoveel van de vogels, weet je nog? Onze hemelse Vader zorgt zelfs voor de eenvoudige mus.’

Frona maakte haar wangen bol en blies uit, toen slofte ze naar de op gas aangedreven koelkast. Ze deed hem open en bleef naar binnen staan staren. Na een tijdje maakte ze een geluidje achter in haar keel en keek naar me om. Het was alsof er een grijze schaduw over haar heen gleed.

Waar is ze zo bezorgd over?

Frona had zwaar de neiging tot piekeren, vooral over de toekomst, maar ik was ook niet bepaald immuun voor die zonde. Pa bracht ons vaak onder het oog dat problemen er waren om ons geloof te versterken. ‘*Dankt onder alles*,’ zei hij altijd.

Dus ter nagedachtenis aan onze lieve pa was ik vastbesloten

om onze zegeningen te tellen – familie, vrienden en toffee. Ter plekke nam ik me voor me geen verdere zorgen te maken over Frona's overpeinzingen. Onze Vader in de hemel zou voor ons zorgen. Bovendien, de meeste dingen waar een mens over piekert, gebeuren nooit.

1

Eva Esch stond achter de houten toonbank en begroette elk van haar snoepklanten op de warmste ochtend tot nu toe in de bloeimaand mei. Die vrijdag was het keurig nette winkeltje overgoten met zonlicht. Tussen het verkopen door scharrelde ze vergenoegd rond en schikte de zoetigheden en mooi gevormde pindakaasballen tot een aantrekkelijke uitstalling. Haar vader, Vernon Esch, had de toonbank met opzet laten uitkijken op de ramen, zodat de jonge Eva haar klanten kon zien aankomen. *'Niet te hoog en niet te laag,'* had hij gezegd, en haar erachter gezet terwijl hij met een zwierig gebaar zijn meetlint tevoorschijn haalde. Op haar jonge leeftijd was het belangrijk om rekening te houden met een groeispuurt; pa had volgehouden dat Eva op een dag net zo lang zou worden als mama.

Ze bedacht opnieuw hoe zorgzaam hun vader, die nu al vier lange jaren niet meer leefde, altijd was geweest. Met de gedachte nog in haar hoofd keek ze op en kreeg de lange, blonde Alfred Dienner in het oog. Lieve help, hij stond dus naar haar te kijken.

Ze glimlachte beleefd terug en Alfred wendde niet zijn blik af zoals een verlegen jongeman zou doen. Zijn warme, hazel-

nootbruine ogen hielden haar blik vast en zijn gezicht klaarde op, zijn mond ging een stukje open.

Is hij gekomen om me mee uit te vragen? vroeg Eva zich af.

Alfred draaide onder het wachten een reepje papier om en om in zijn handen. Zijn krachtige gestalte getuigde van lange uren hard werken op de boerderij van zijn vader aan Stony Hill Road. Zijn gezicht was al gebruind, zijn optreden zelfverzekerd. Wie uiteindelijk met Alfred trouwde, zou stellig goed verzorgd worden en een nest toekomstige boeren en kleine afwassertjes grootbrengen.

Vlak voor Alfred kwamen twee van Eva's vriendelijke buurvrouwen, de zestigjarige Sylvia Lantz en haar dertig jaar oude schoondochter Josie, al *Deitsch* pratend de trap op, onder de effen groene luifel. Boven de winkeldeur hing een handbeschilderd bord: *De Zoetekaauw*.

Josie en haar echtgenoot Sam woonden met hun schoolgaande kinderen in Sylvia's boerderij, waar de oudere Lantzen het land hadden bewerkt en negen kinderen grootgebracht. Acht daarvan waren tot volwassen leeftijd in leven gebleven. Het jongste meisje Lantz was jaren geleden in de zomer verdronken en twee anderen – Tilly en Ruth – hadden de Gemeenschap van Eenvoud verlaten voor de wereld. Volgens het roddelcircuit woonden ze ergens in Massachusetts in de buurt van de kust. Eva kende niet alle bijzonderheden.

Wat ze *wel* wist, was dat hoe ze nu ook haar best deed om níét Alfreds kant op te kijken, ze hem nog steeds uit haar ooghoek kon zien. Als hij haar uitnodigde, moest ze dan accepteren?

Uiteindelijk kozen zowel Sylvia als Josie voor de kleine witte chocoladevingers, zoals Eva ze graag noemde. De slanke reepjes smolten in je mond en maakten hun geringe omvang meer dan goed met hun volle smaak.

‘Ik kan ze niet weerstaan,’ zei Sylvia met een blik op Josie. ‘Ik wil graag drie dozijn.’

‘Ik hoop wel dat er dan nog genoeg over is,’ zei Josie, die een hand op haar mond legde om het lachen te smoren.

‘Jullie kennen me heus wel.’ Sylvia’s bolle gezicht liep rood aan. ‘Ik wil met alle plezier met je delen als Eva niet meer heeft.’

Eva glimlachte om hun geplaag, en keek een beetje afgunstig toe hoe Josie zacht een hand op de arm van haar schoonmoeder legde.

‘*Mei Mann* zal zo dankbaar zijn,’ antwoordde Josie met een ondeugende glimp in haar lichtblauwe ogen. ‘Jouw lekkernijen zijn de allerbeste, Eva.’

‘*Jah*, het is een gave om zulk lekker snoep te kunnen maken als jij.’ Sylvia knikte gniffelend naar Eva. ‘De verrukkelijkste, *wunnerbaar-gute* traktaties van de wereld, weet je dat wel?’

Josie glimlachte ook. ‘*Ach*, ik zou er haast alles voor over hebben om zulke heerlijke lekkernijen te kunnen maken. Mijn man zou in zijn nopjes zijn.’

Eva bloosde; het was onmogelijk om Alfred, de volgende in de rij, te negeren. Toch pakte ze zorgvuldig eerst Sylvia’s bestelling en toen die van Josie in, terwijl de twee vrouwen over hun mooie lentebloemen praatten en Sylvia zich hardop verwonderde over haar vijftig jaar oude rabarberveldje dat opnieuw tot leven was gekomen.

Eva vroeg zich af of zij ook op een dag zo’n hechte relatie zou krijgen met een schoonmoeder. Ze smachtte in elk geval naar zo’n band. Ze vreesde haar geheime gedachten aan Alfred te verraden en hield opzettelijk haar ogen neergeslagen naar de toonbank toen hij recht en hoog opgericht aan kwam lopen. Met duidelijke en zelfverzekerde stem plaatste hij zijn bestelling en wachtte geduldig.

‘Anders nog iets?’ vroeg ze. Het viel haar op dat hij zijn witte overhemd en zwarte nette broek droeg, alsof hij naar de kerk ging en niet naar zijn werk.

‘O, en graag nog wat harde pepermunt,’ zei hij, en leunde op de toonbank alsof hij nog meer te zeggen had.

Nu komt het, dacht ze en waagde het op te kijken. Precies op het moment dat hij zijn mond open deed, zei ze: ‘Anders nog iets?’ Ze wees naar de glazen vitrine en noemde de vers gemaakte pindakaasballen. Maar hij haalde zijn schouders op. ‘Misschien een andere keer.’

Toen ze zijn bestelling inpakte, liep hij nota bene achter haar aan en volgde haar bewegingen. Lieve help, wat was Eva blij met de gestage stroom klanten. Als ze maar druk bezig bleef. Ze was bang dat de mensen vermoedden dat Alfred en zij een stel waren. En anders dat ze in elk geval verliefd op elkaar waren. Natuurlijk, in de afgelopen jaren waren ze een keer of zes samen uit rijden geweest en ze hadden in hetzelfde team gevolleybald. Ook dacht ze terug aan een picknick in Central Park in het centrum van Lancaster, waar zij de maaltijd had verzorgd; maar niets van dat al betekende dat het serieus was tussen hen. Alfred wist heel goed dat ze door een handvol andere jongens ook mee uit genomen was. *Die zijn nu allemaal getrouwd*, dacht Eva wrevelig.

‘Denki, Alfred, voor het langskomen –’

‘Eva, even rustig aan hoor,’ zei hij. ‘Je klanten wachten wel.’

Haar gezicht werd warm toen Alfred haar vervolgens, waar iedereen bij stond, uitnodigde om met hem mee te gaan ping-pongen bij zijn nichtje thuis.

Ze leunde over de toonbank en antwoordde met gedempte stem: ‘Je vraagt het me hier...’ Ze keek achter hem.

‘Jah, dat geeft niet.’ Zijn lachende ogen hielden haar blik vast. ‘Doe je het?’

Ze zag dat hun buurvrouw van de noordkant zogenaamd het huigemaakte lintsnoep in de glazen vitrine achter hen bestudeerde. Eva was ontzet – wat bezielde Alfred? Aan het eind van de dag zouden ze volgens het roddelcircuit al verloofd zijn.

Als ik niet meteen ja zeg, blijft hij dan om te proberen me over te halen?

Hoe aardig en welgemanierd als Alfred Dienner was, ze achtte hem er niet te goed voor. *Maar, lieve help – hij liet zich niet kennen zeg!*

‘Eh, dat is goed,’ fluisterde ze tegen hem.

‘*Des gut* dan,’ zei Alfred met een knik.

Ze stopte zijn bestelling in een grote zak en telde het totaal op. ‘Geniet van het snoep. Een paar heel *gute* keuzes.’

Alfred telde het bedrag uit en liet twee kwartjes in de fooienpot vallen. ‘Ik hoop dat ik er een poosje mee kan doen.’ Hij pakte de zak met snoep en voordat hij zich omdraaide om te gaan, knipoogde hij tegen haar. *Waar iedereen bij was!*

Hij bestudeerde de foto van dichtbij en verwonderde zich erover dat de jonge vrouw zo vrijpostig in de camera keek terwijl ze een wit gebedskapje droeg in de vorm van een hart – de karakteristieke hoofdbedekking van de Oude Orde Amish uit Lancaster County.

Waarom zou een vroom meisje een foto van zichzelf laten maken?

Een paar maanden nadat hun moeder is overleden, verdwijnt de zus van Eva Esch. Eva is bang dat Lily verliefd is geworden op iemand buiten hun Amish gemeenschap in Eden Valley. Maar dat is niet het enige waarover ze zich zorgen maakt: zij en haar andere zus moeten een nieuw onderkomen vinden nu hun broer de familieboerderij overneemt.

Dan komt Jed Stutzman, een Amish buggy-maker uit Ohio, naar Eden Valley. Eva voelt zich aangetrokken tot deze charmante vreemdeling, maar is geschokt als ze de foto in zijn portemonnee ziet. Want de jonge vrouw op de foto is bepaald geen vreemde voor haar.

Beverly Lewis groeide op in Pennsylvania, midden in het Amish gebied in de Verenigde Staten. Met haar verhalen neemt ze de lezer mee naar dit 'eenvoudige leven'. Eerder schreef ze over Eden Valley in de roman *Het weerzien*.

ISBN 978 90 8865 356 8
NUR 302

de groot goudriaan

www.degrootgoudriaan.nl